

тѣ нужди на мѣстното население—въ по-осъвършенствана форма, за по-голяма и широка консумация, като стока за пазаръ и износъ, което положение става причина, щото, мѣстното население да бжде въ съприкосновение и непрекъснатъ контактъ и съ по-отдалечени хора и поселища и въ по-интимни връзки въ търговско и стопанско отношение.

За доказателство на това може да ни послужи грамотата на Царь Асеня II отъ 1218 година, дадена на дубровнишкитѣ търговци, съ която имъ признава отъ страна на България разни права и привилегии, като сж били освобождавани отъ търговски мита, такси и налози при преминуването имъ презъ границата, мостоветѣ, клисуритѣ и пр. на българската държава. Отъ друга страна, дубровнишката република съ договора си отъ 1253 година съ българския царь Михаилъ Асеня, признава разни права и привилегии на българскитѣ търговци, които сж търгували съ Дубровникъ. Подобни търговски договори сж били сключени презъ 1352 година съ Венеция; въ 1387 година съ Генуа. Следъ падане на българското царство въ ръцетѣ на турцитѣ, официалната централна турска власт сжщо е закриляла занаятитѣ и търговията.

Че действително това е било така, иде да ни потвърди издадения ферманъ първоначално отъ султанъ Мустафа Ханъ I въ 1614 година, а по-късно, подновенъ и допълненъ отъ султанъ Мустафа Ханъ III въ 1773 година, отъ който единъ екземпляръ се пази въ Софийската народна библиотека.

Въ фермана на султанъ Мустафа Ханъ III сж изложени и посочени всички права и задължения, изобщо, на еснафството, дадени му отъ официалната централна турска власт, която му гарантирвала едно самоуправление, единъ самостоятеленъ животъ и го поставяла на една висота, достойна за сществуване и издигане. Така, на времето си, тоя ферманъ е билъ изпратенъ за сведение и изпълнение като окръжно въ всичкитѣ централни градове и пунктове на каазитѣ въ Османската империя, които се намирали въ Европа, Азия и Африка.

Тоя запазенъ писменъ документъ показва, че еснафството е сщществувало отъ вѣкове; посочва организатора на еснафскитѣ братства въ Турция; изисква, щото занаятчиитѣ да бждатъ обвързани помежду си съ особени закони и правилници; иерархическия редъ на членството въ еснафството — чиракъ, калфа, майсторъ, какви качества трѣбва да притежаватъ при преминаването отъ една въ друга иерархическа степенъ; исканитѣ условия за отваряне самостоятеленъ дюкянъ; даване пълна гаранция за самоуправление — автономность отъ чисто еснафски характеръ; допусчане на специа-